

Suomen luonnonsuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry

Martinkatu 5, 20810 Turku, puh. 040-372 5301, varsinais-suomi@sll.fi

Turun hallinto-oikeus
turku.hao@oikeus.fi

Viite: Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta 18.3.2021 - 11§ (3714-2020)

Valitus Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnan päätöksestä jätteiden kuljetusjärjestelmästä Lounais-Suomessa

Suomen luonnonsuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry katsoo, että Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnan päätös ei täytä jätelain vaatimuksia. Vaadimme päätöksen kumoamista tai muuttamista siten, että jätteiden kuljetusjärjestelmänä ryhdytään käyttämään kunnan järjestämää jätteenkuljetusta.

Perusteluiden tärkeimmät kohdat löytyvät päätösesityksestä, jonka esittelijä on esittänyt jätehuoltolautakunnassa.

Luonnonsuojelupiiri haluaa niiden perusteiden rinnalla esittää seuraavia kohtia, joissa kiinteistönhaltijan tilaama järjestelmä ei täytä jätelain 37 pykälän vaatimuksia.

Puutteet jätelain 37 §:n mukaisten ehtojen osalta:

1. Kiinteistönhaltijan jätteenkuljetusjärjestelmässä kuljetuspalvelua ei ole saatavissa kaikissa olosuhteissa, sillä palvelun saatavuus on riippuvainen asiakkaan maksukyvystä. Maksukyvyn loppuessa loppuvat myös palvelut. Päätös kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtymisestä ei siis takaisi kuljetuksen saatavuutta kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin
2. Jätteenkuljetuksessa isot erot samojen kuljettajien samoilla alueilla ja samoista palveluista (240 litran polttokelpoisen jätteen astia) perimissä maksuissa ovat kohtuuttomia ja syrjiviä. Päätöksen oheismateriaalina 4 on asiasta hyvin laadittu selvitys: Selvitys jätehuollon hinnoista Lounais-Suomen alueella, Taloustutkimus Oy.
3. Kiinteistönhaltijan kuljetusjärjestelmä syrjii tyypillisesti sellaisia haja-asutusalueen pienkiinteistöjä, joilla ei ole mahdollisuuksia suuren hankintapotentialin hyödyntämiseen

astiatyhjennysten kilpailutuksessa. Asia selviää päätöksen oheismateriaalina 1 olevasta selvityksestä: Kunnan vastuulle kuuluva jätteenkuljetus Lounais-Suomessa.

4. Jätehuoltoviranomaisen valmistelijan virkатыönä tekemän oheismateriaalina 6 olevan Kommentit Ramboll Oy:n selvitykseen perusteella on perusteltua epäillä, että joillakin nykyisen sopimusperusteisen kuljetuksen alueilla kuljetukset ovat siinä määrin keskittyneet yhdelle kuljettajalle, että se kykenee ohjaamaan yksin palvelun hintatasoa ja todellinen kilpailu ja sen edellyttämä valinnan mahdollisuus on vaarantunut. Asia näkyy taustaselvityksissä.
5. Kaikki kuljettajat eivät erittele lain edellyttämällä tavalla hinnoissaan kuljetus- ja käsittelymaksuja, mikä heikentää asiakkaiden mahdollisuuksia saada tietoa maksujen perusteista ja kilpailuttaa alueella toimivia kuljettajia. Tämä asia korostuu haja-asutusalueilla, joissa toimii vain yksi jätteenkuljetusyritys.
6. Kiinteistönhaltijan kuljetusjärjestelmä ei edistä jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa eikä tue jätehuollon suunnitelmallista alueellista kehittämistä koska kuljetusten yleinen toimivuus ja kehittäminen osana kunnan vastuulle kuuluvan alueellisen jätehuollon kokonaisuutta ei ole kunnan tai minkään muunkaan tahon hallittavissa tai ohjattavissa.

EU:n jätedirektiivi edellyttää tiettyä yhdyskuntajätteiden kierrätysprosenttia (nyt 50%, vuonna 2023 55%). Tällä hetkellä poltetaan noin 60% yhdyskuntajätteestä. Jätteiden kierrätystä pitää lisätä ja energiana hyödyntämistä siis vähentää siten, että nykyisen 60%:n sijasta poltetaan korkeintaan 45% vuonna 2023. Se tarkoittaa neljänneksen vähenemää. Vain täysin keskitetty kunnan järjestämä kuljetusjärjestelmä kustannustehokkaana kokonaisuutena täydennettynä alue- ja korttelikeräyksillä sekä monilokerokeräysjärjestelmillä, kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen mahdollistama kannustavan jätemaksujärjestelmän kattava hyödyntäminen sekä jätehuollon kuntayhtymän tekemät sopimukset jätteiden käsittelystä voivat helpottaa kierrätystavoitteen saavuttamista.

Sopimusperusteisessa jätteenkuljetuksessa kerättyjä kunnan vastuulle kuuluvia jätteitä on toistuvasti kuljetettu muualle kuin kunnan jätehuoltomääräyksissä määrättyihin vastaanottopaikkoihin. Tästä aiheutuu haittaa kunnan jätehuoltojärjestelmän yleiselle toiminnalle ja kunnan oikeudelle ja mahdollisuuksille huolehtia vastuulleen kuuluvan jätehuollon järjestämisestä.

7. Kahden eri kuljetusjärjestelmän ylläpito vaikeuttaa olennaisesti jätehuollon alueellisen kehityksen edistämistä, kun kaikessa jätehuollon järjestämisessä joudutaan huomioimaan kahden erilaisen kuljetusjärjestelmän asettamat vaatimukset ja ehdot. Kaksoisjärjestelmän ylläpito vaikeuttaa myös kuntien alueellisen jätehuoltoyhteistyön toteuttamista, kun yksityisillä jätteenkuljetusyrityksillä on erilaiset seuranta- ja raportointijärjestelmät ja harva niistä on suoraan yhteensopiva kunnan jätehuoltoviranomaisen rekisterin kanssa. Myös

yksityisten jätteenkuljetusyritysten tietojen antamisessa kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta kunnan jätehuoltoviranomaiselle on ollut viivettä. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen seuranta valvonta vaikeutuu.

8. Kiinteistönhaltijan järjestämä kuljetus on kokonaislogistisesti tehottomampi ja siten myös ympäristövaikutusten kannalta haitallisempi kuin kunnan järjestämä kuljetus. Tehottomampi kuljetus aiheuttaa kokonaislogistiselta kannalta katsoen ”ylimääräistä” liikennettä, enemmän ympäristö- ja terveyshaittoja aiheuttavia päästöjä ympäristöön ja enemmän liikenneturvallisuusriskejä erityisesti asuinalueilla. On todennäköistä, että tulevaisuudessa yhä suurempi osa jätteistä lajitellaan syntypaikoilla, jotta kierrätyskelpoisia jätteitä voidaan ohjata nykyistä enemmän kierrätykseen (uusimpana muovipakkaukset). Erilliskeräysten lisääntyessä osa kierrätyksen lisääntymisellä saavutetuista ympäristöhyödyistä menetetään kuitenkin kiinteistönhaltijan järjestämässä kuljetuksessa tehottoman kuljetuksen aiheuttamien haitallisten ympäristövaikutusten seurauksena.

Vuonna 2017 jätehuoltolautakunta teki vastaavanlainen päätöksen. Silloin esittelijä kirjoitti perusteluihin näin: ”Nykyoloissa jätehuoltoviranomainen ei pysty huolehtimaan sille laissa annettujen seurantavelvoitteiden hoitamisesta, koska se ei saa toimintaansa varten kaikkia välttämättömiä tietoja kuten hintatietoja ja kuljetustietoja kuljetusten suorittajilta.”

Silloiset ja nykyiset selvitykset osoittavat, että kiinteistön haltijan tilaamassa jätteenkuljetuksessa lain vaatimukset eivät täyty. Selkeä näyttö siitä on myös se, että jätehuoltoviranomaisen jätteenkuljetusrekisteristä puuttuu tiedot jätteenkuljetuksesta todella suurelta määrältä kiinteistöjä.

Erityiskohtana todetaan, että jätedirektiivin hierarkiavaatimusten toteuttaminen valtakunnallisen jätesuunnitelman esittämällä tavalla vaikeutuu olennaisesti kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Kiertotalous tulee edellyttämään uusia jätevirtojen hallintamenettelyjä, joita kunnan järjestämä jätteenkuljetus mahdollistaa jätelain 32§:n mukaan kunnan vastuulla olevan jätteen ja samassa toiminnassa syntyvän erilliskerätyn pakkausjätteen osalta.

Viittaamme myös jätelain 78§:n ja 85§:n mahdollistamiin maksuihin, joiden tasapuolisuuden varmistaminen ja hallinta on vaikeaa kiinteistön haltijan tilaamassa jätteenkuljetuksessa.

Turussa 16.4.2021

Saija Porramo
Puheenjohtaja

Pertti Sundqvist
Varapuheenjohtaja